

Het juridische kader voor AI in je bestuur

AI-inspiratiedag PIVO- 5 september 2025

PIVO
VLAAMS-BRABANT

Wie ben ik?

- **Jill Müller**
 - Sinds 2024 DPO bij VERA
 - Jurist
- **Team van 6 DPO's en 1 CISO**
- **Mail, telefoon, Teams, ...**
 - Info@vera.be
 - security@vera.be

Wat is VERA/IT-punt?

Autonoom Provinciebedrijf VERA

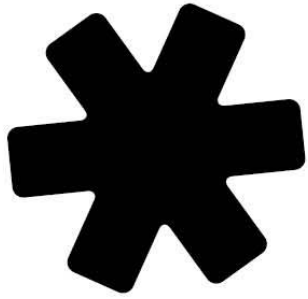
Vlaams-Brabants steunpunt E-Government

- IT helpdesk
- IT Ondersteuning
- IT beheer
- Projectleiders
- Smart City
- DPO's
- CISO

**Lokale besturen: gemeenten, OCMW's,
intercommunales, politie- en hulpverleningzones**

Overzicht

- Wat is AI?
- Wat zegt de AI Act?
- Welke ethische richtsnoeren zijn er?
- Wat met AI en persoonsgegevens?
- Hoe zit het met auteursrecht?
- Waarom is een AI-beleid noodzakelijk?
- Hoe nu verder?

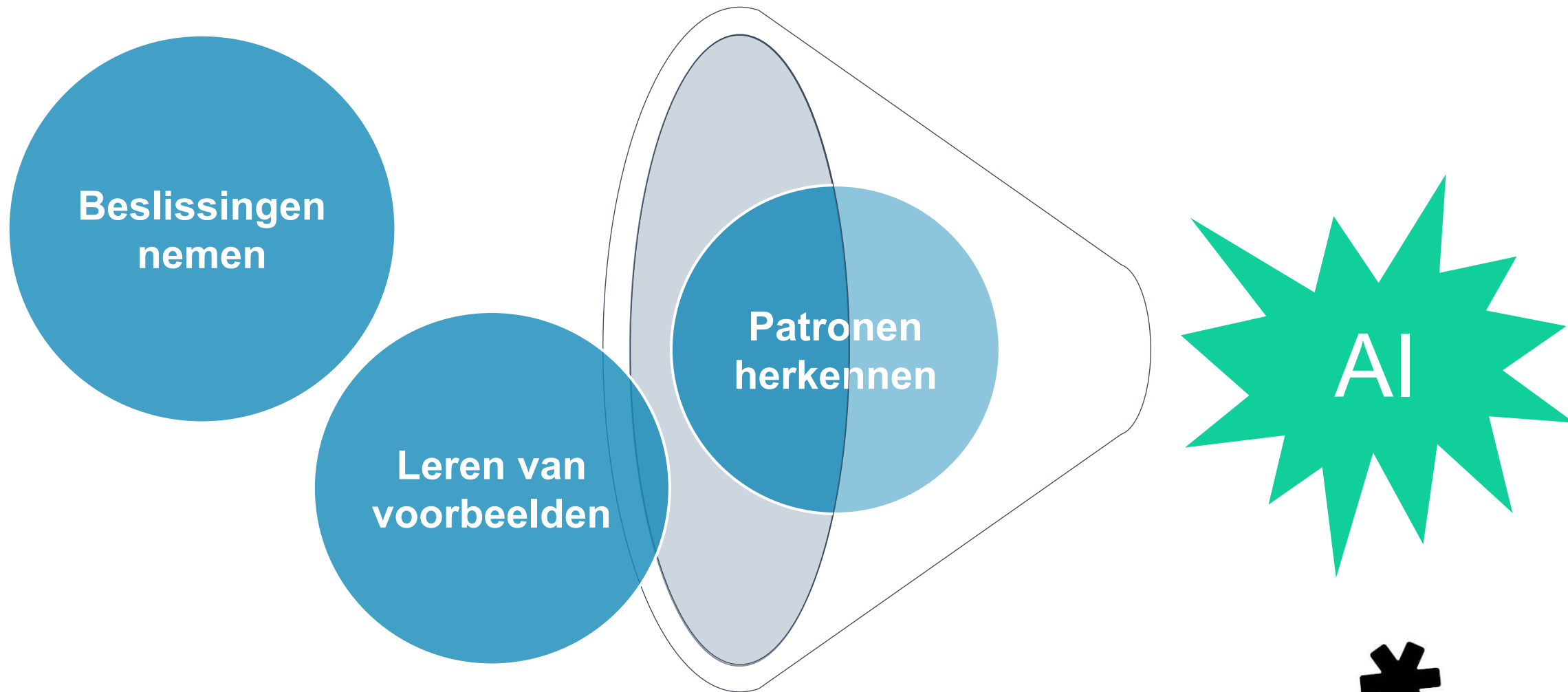

Wat is AI?

Definitie van AI

- “Simpel te vragen, lastig te beantwoorden” (cf. J. Kaplan)
- "Een AI-systeem is een op **machines gebaseerd systeem** dat is ontworpen om te opereren met **verschillende niveaus van autonomie** en dat na implementatie **aanpassingsvermogen** kan vertonen. Het systeem leidt, voor **expliciete of impliciete** doelstellingen, uit de ontvangen input af hoe **outputs** zoals voorspellingen, inhoud, aanbevelingen of beslissingen gegenereerd kunnen worden **die fysieke of virtuele omgevingen kunnen beïnvloeden.**"

Wat wil dit zeggen?

Wat kan AI niet?

Creatieve originaliteit

Echte emotionele
intelligentie

Morele en ethische
oordelen

Contextueel begrip

Fysieke interactie

Zelfbewustzijn en
bewustzijn

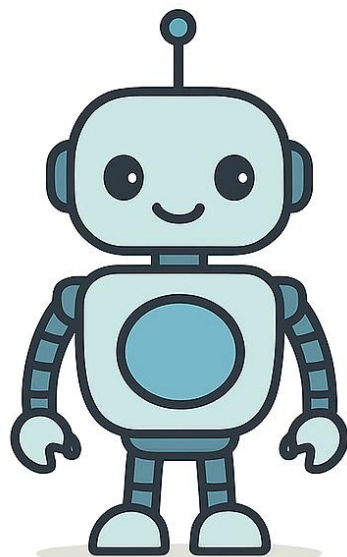
Langetermijnplanning

Adaptatie aan
onbekende situaties

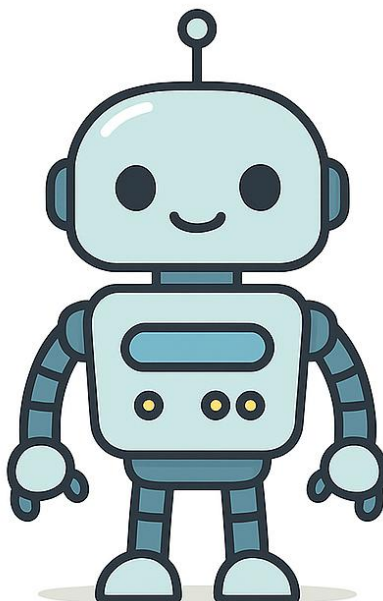
Algemene intelligentie

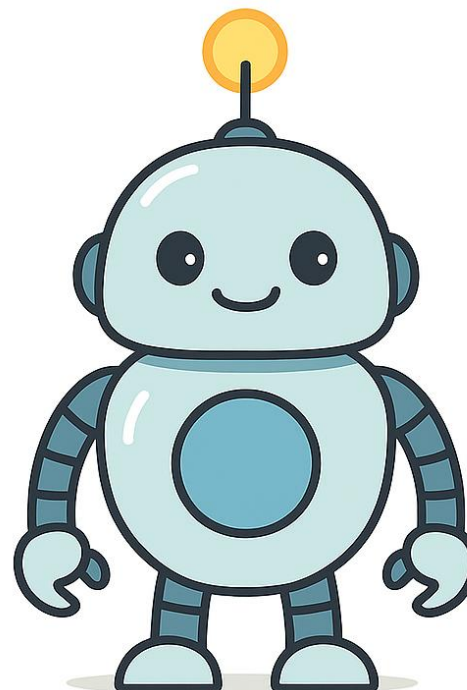
Wat kan AI niet?

NARROW AI

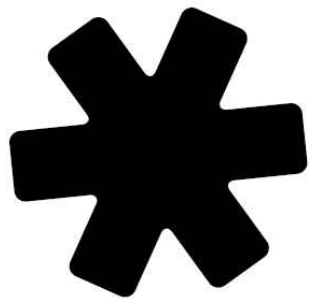

GENERAL AI

SUPER AI

Gemaakt door OpenAI

Wat zegt de AI Act?

Risicogebaseerd

Onaanvaardbaar risico

Systemen die de rechten van burgers in gevaar brengen

Sociale scoring

*Uitbuiten van
kwetsbare*

*Biometrische categorisatie
(gevoelige gegevens)*

Gedragsbeïnvloeding

Risicobepaling plegen misdaad

*Biometrische identificatie in
real-time op openbare
plaatsen*

*Uitbreiden van databases voor
zichtsherkenning door (niet-
atige) beelden van het internet of
bewakingsbeelden*

PIVO
VLAAMS-BRABANT

Onaanvaardbaar risico
Hoog risico

Veiligheidscomponent
(Annex I)

Lift

Trein

Medische
toestellen

Specifieke wetgeving

Bepaalde toepassingen
(Annex III)

EN

**Significante risico's voor
mens of maatschappij**

Kritieke
infrastructuur

Personeelsbeheer

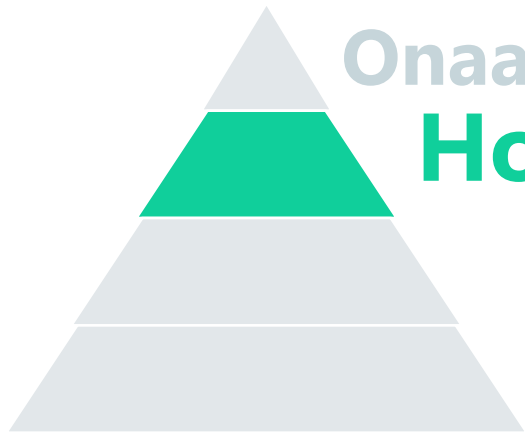
Onderwijs
Openbare diensten

Werkgelegenheid

...

PIVO
VLAAMS-BRABANT

Onaanvaardbaar risico

Hoog risico

Geen significante risico's als één van de volgende voorwaarden voldaan is

- 'enge' procedurele taak
- Resultaat verbeteren van een eerder voltooide menselijke activiteit
- Besluitvormings-patronen of afwijkingen van eerdere besluitvormingspatronen opsporen
- Ter voorbereiding van een beoordeling

PIVO
VLAAMS-BRABANT

FRIA
Fundamental Rights
Impact Assessment

- **Vóór ingebruikname**
- **Inhoud**
 - Beschrijving processen, tijd, frequentie van gebruik
 - Categorieën natuurlijke personen/groepen
 - Specifieke risico's
 - Beschrijving maatregelen
- **Complementair aan DPIA (Data Protection Impact Assessment)**
- **Melding aan toezichthoudende autoriteit**

Pas vanaf mid 2026

PIVO
VLAAMS-BRABANT

Transparantie

Genereren/manipuleren van beeld, audio, video of tekst

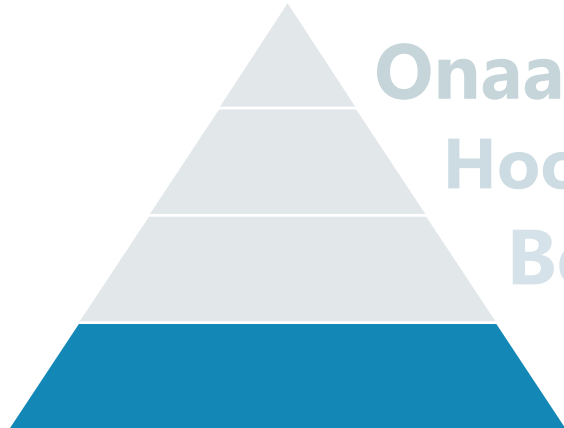
Emotieherkenning, biometrische categorisatie

- *Duidelijke informatie*
- *Ten laatste op het moment van de eerste interactie of blootstelling*

PIVO
VLAAMS-BRABANT

Onaanvaardbaar risico

Hoog risico

Beperkt risico

Minimaal risico

Weinig tot geen bedreiging voor mensen
hun veiligheid, privacy en fundamentele
rechten

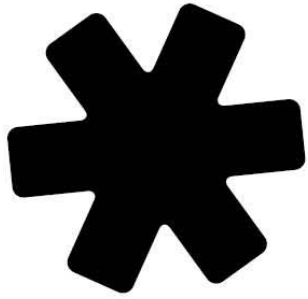
Simpele taken met weinig tot geen beslissingsmogelijkheden

PIVO
VLAAMS-BRABANT

Overzicht

**Ethische richtsnoeren
(AI HLEG, 2019)**

Betrouwbare AI

Wettig
Voldoen aan
toepasselijke
wet- en
regelgeving

Ethisch
Naleven van
ethische
beginselen en
waarden

Robuust
Uit zowel
technisch als
sociaal oogpunt

Grondslagen van betrouwbare AI.

Respect voor de menselijke autonomie

- Volledige en effectieve zelfbeschikking, deelname aan het democratische proces

Preventie van schade

- Bescherming van de waardigheid, alsook de geestelijke en fysieke integriteit

Rechtvaardigheid

- Inhoudelijk en procedureel

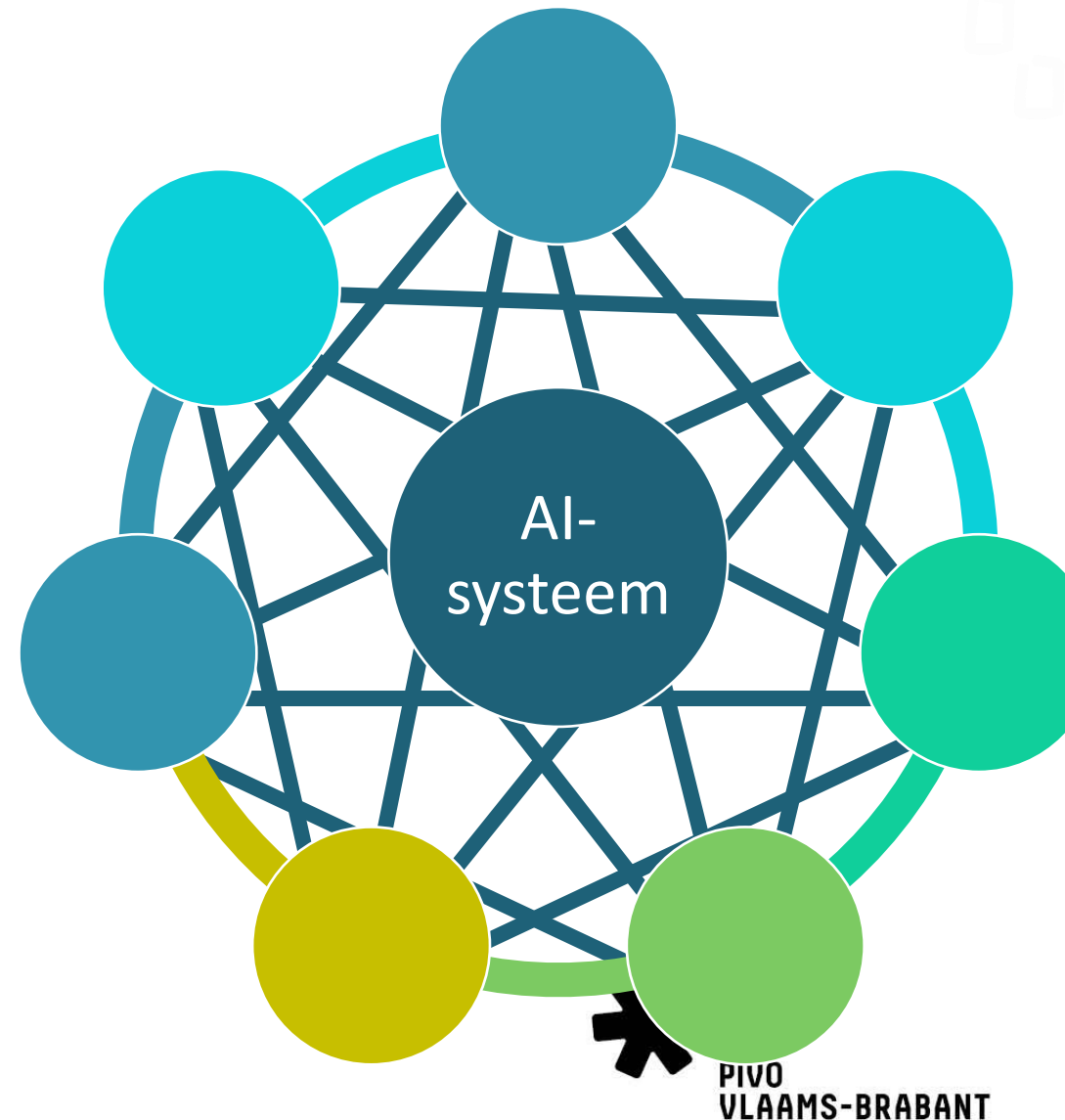
Verantwoording

- Transparantie en verklaarbaarheid

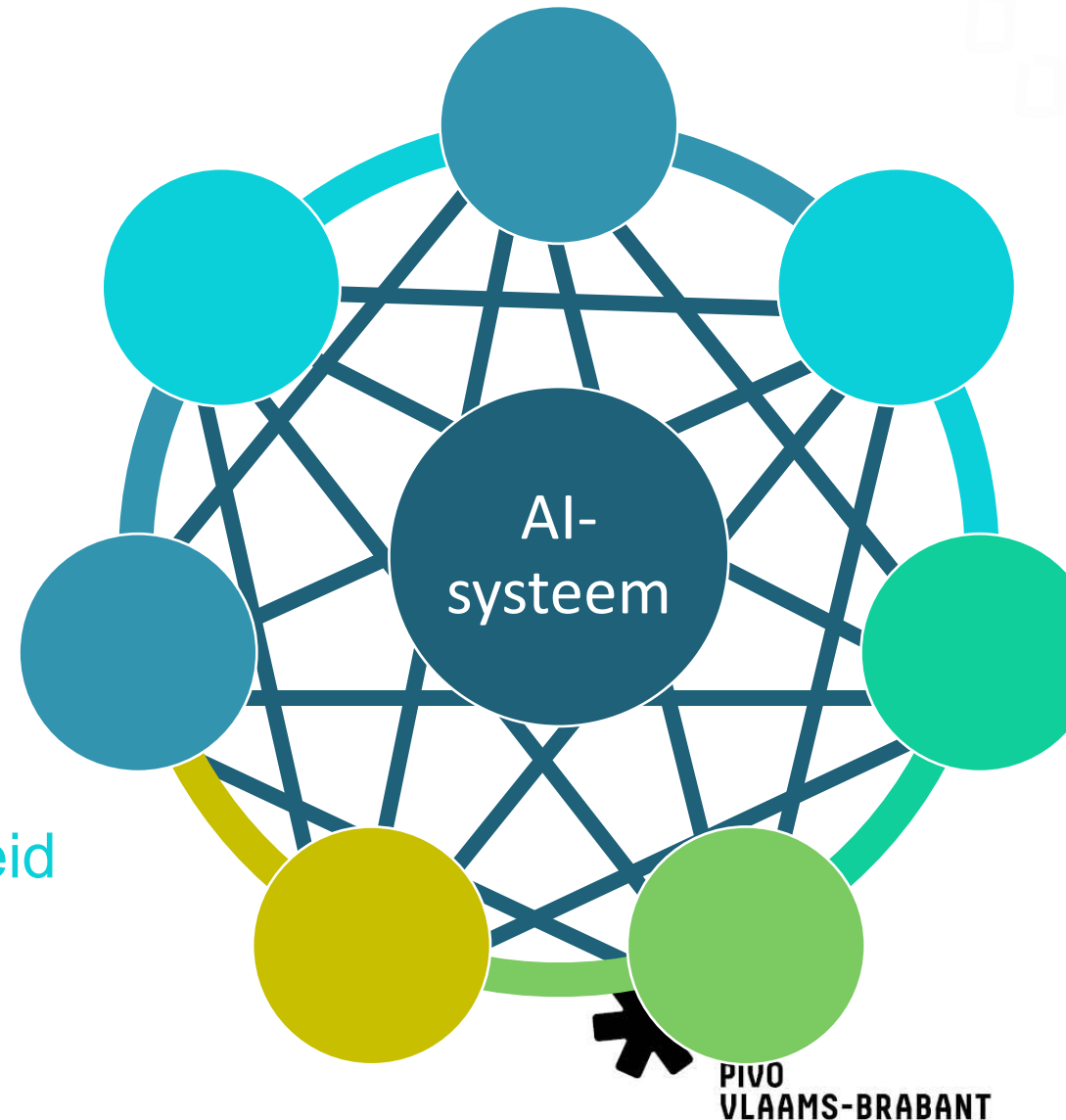
Belangrijke vereisten

- *Menselijke controle en menselijk toezicht*
- *Technische robuustheid en veiligheid*
- *Privacy en databeheer*
- *Transparantie*
- *Diversiteit, non-discriminatie en rechtvaardigheid*
- *Maatschappelijk en milieuwelzijn*
- *Verantwoording*

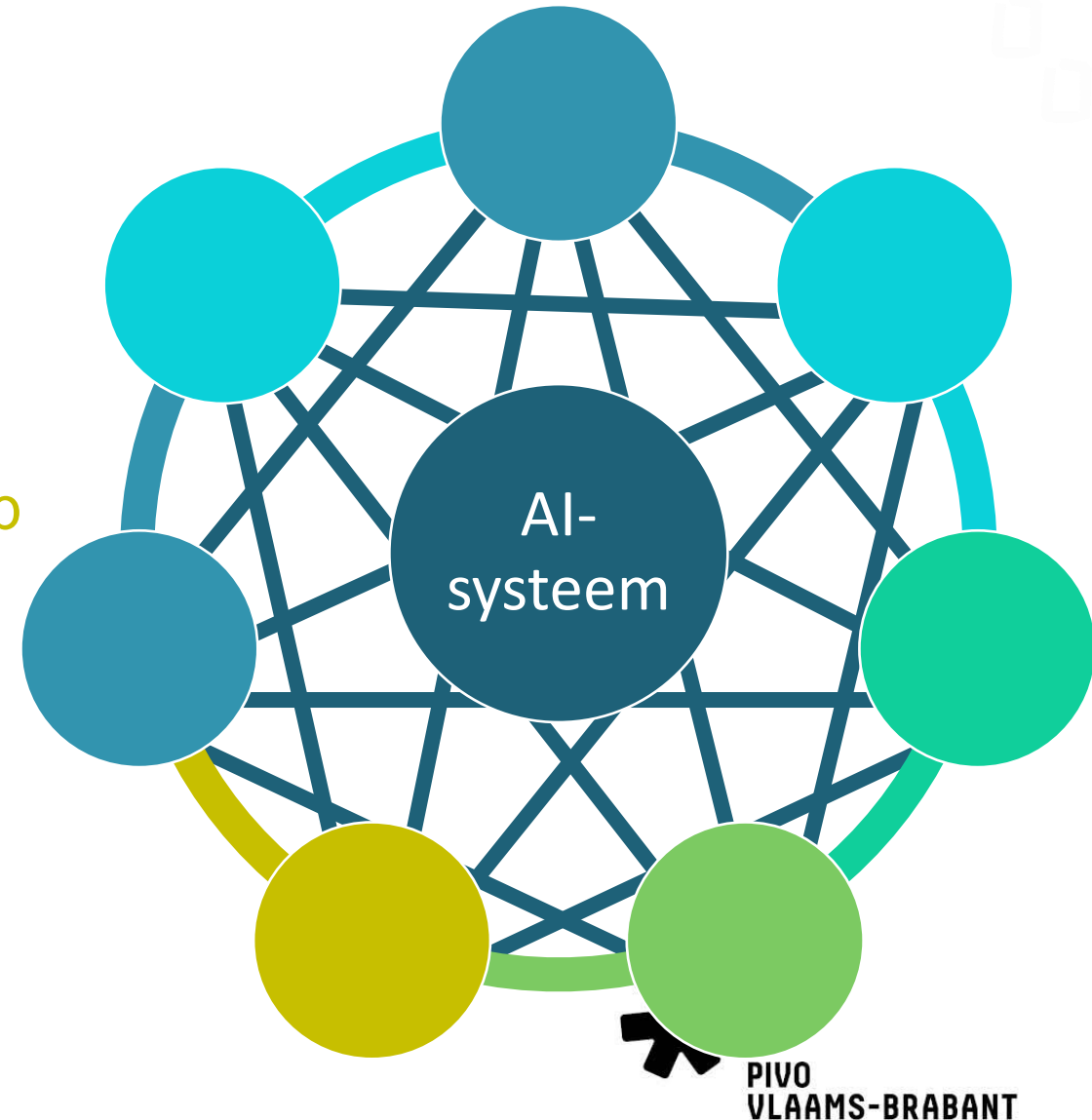
Belangrijke vereisten

- Menselijke controle en menselijk toezicht
 - Grondrechten
 - Menselijke controle
 - Menselijk toezicht
- Technische robuustheid en veiligheid
 - Weerbaarheid tegen aanvallen en beveiliging
 - Uitwijkplan en algemene veiligheid
 - Nauwkeurigheid
 - Betrouwbaarheid en reproduceerbaarheid

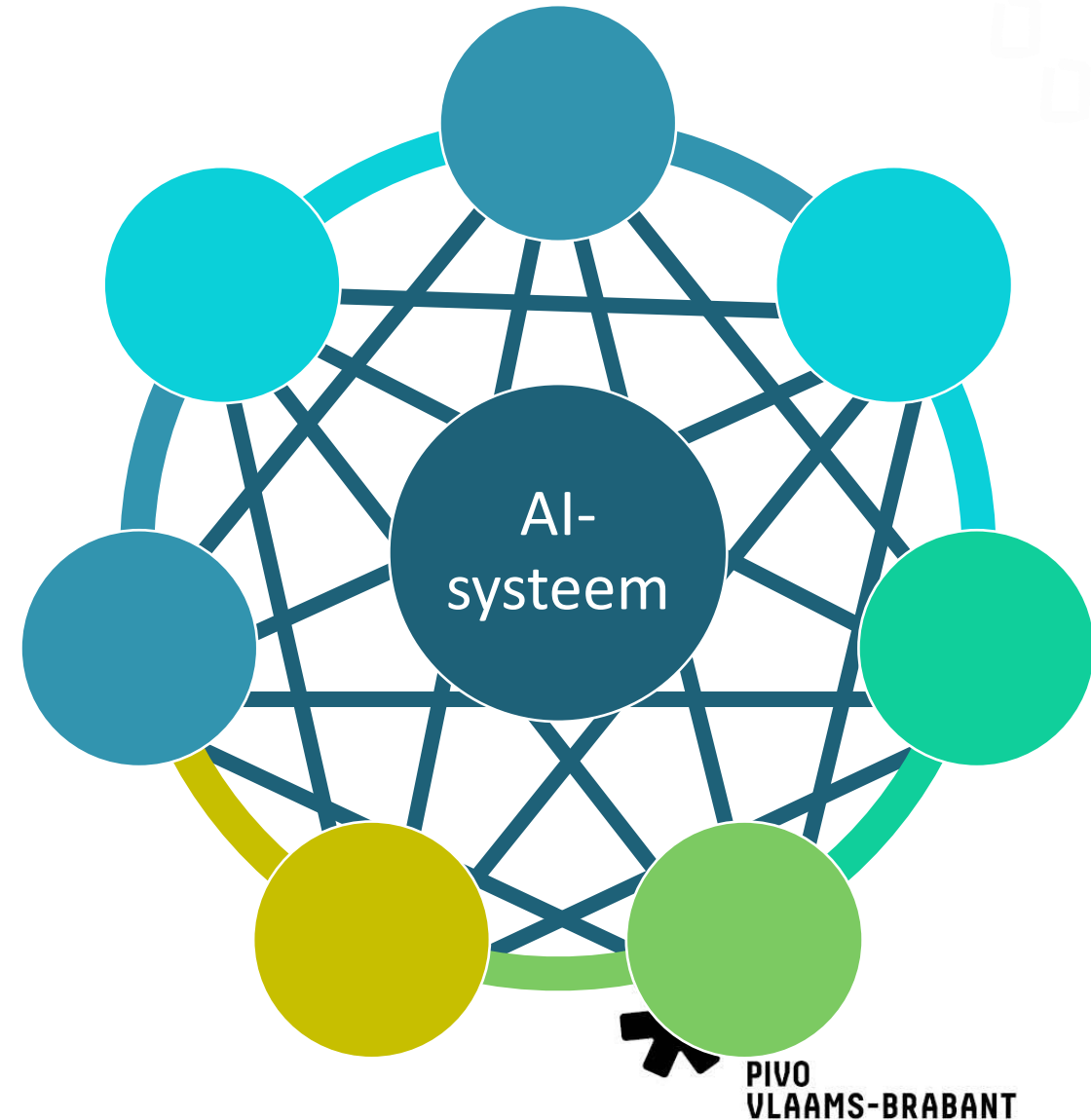
Belangrijke vereisten

- Diversiteit, non-discriminatie en rechtvaardigheid
 - Voorkomen van onrechtvaardige vertekening
 - Toegankelijkheid en universeel ontwerp
 - Participatie van belanghebbenden
- Maatschappelijk en milieuwelzijn
 - Duurzaam en milieuvriendelijk
 - Sociale gevolgen
 - Samenleving en democratie

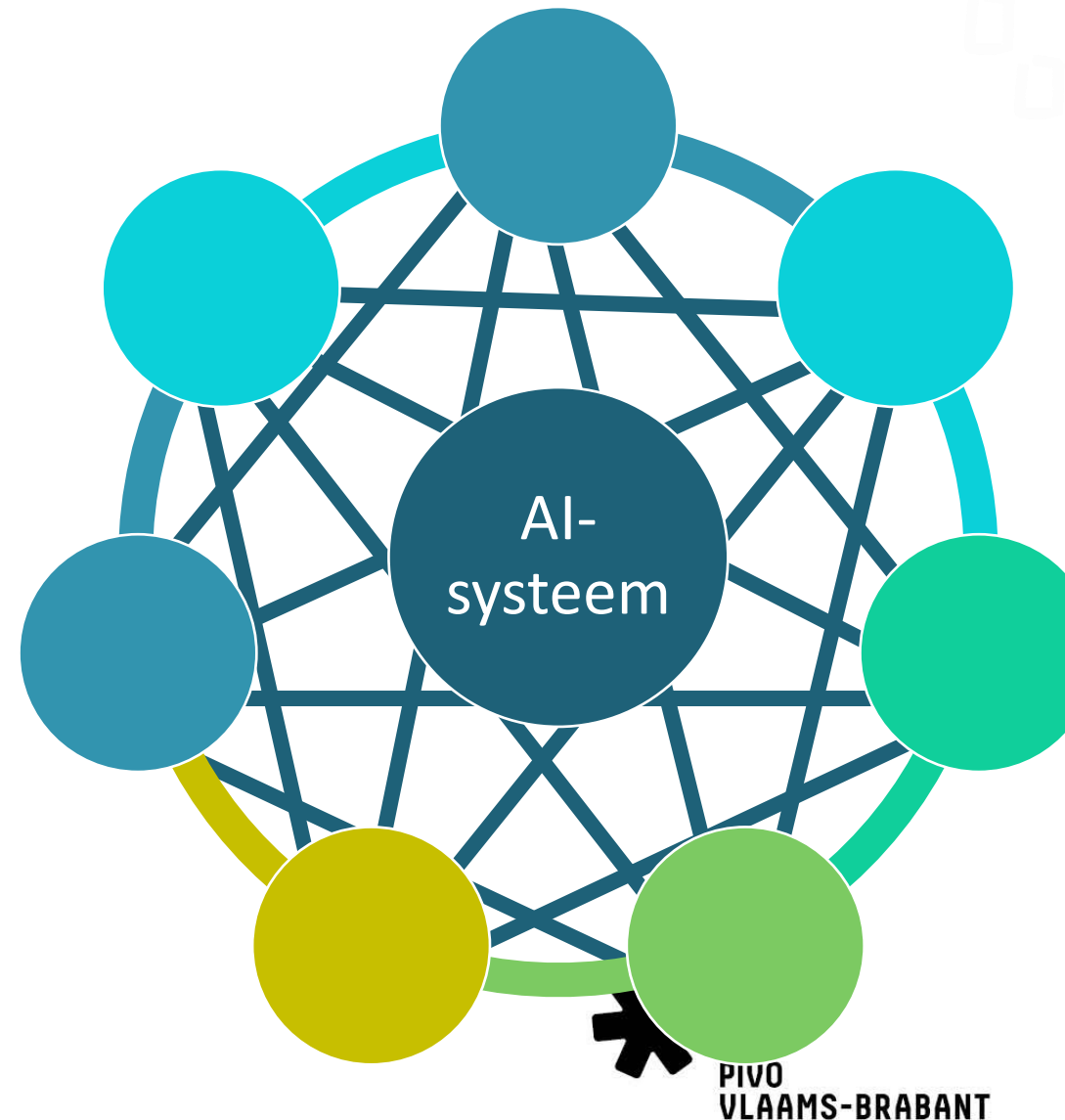
Belangrijke vereisten

- Verantwoording
 - Controleerbaarheid
 - Minimalisering en verslaglegging van negatieve gevolgen
 - Afwegingen
 - Beroep

Belangrijke vereisten

- Privacy en databeheer
 - Privacy en gegevensbescherming
 - Kwaliteit en integriteit van gegevens
 - Toegang tot gegevens
- Transparantie
 - Traceerbaarheid
 - Verklaarbaarheid
 - Communicatie

Belangrijkste AVG-aandachtspunten bij het gebruik van AI

Gegevensminimalisatie

Doel van de verwerking

Bewaartermijn

Legitimiteit

Transparantie

Privacyrollen

Rechten van betrokkenen

Profilering en geautomatiseerde besluitvorming

PIVO
VLAAMS-BRABANT

Do's and Don'ts bij het gebruik van AI

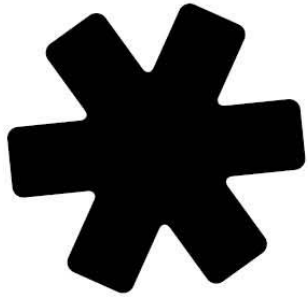
DO'S

- Leg alleen algemene situaties uit aan AI.
- Wees transparant over het gebruik van AI.
- Beperk het gebruik van persoonlijke gegevens tot het noodzakelijke.

DON'TS

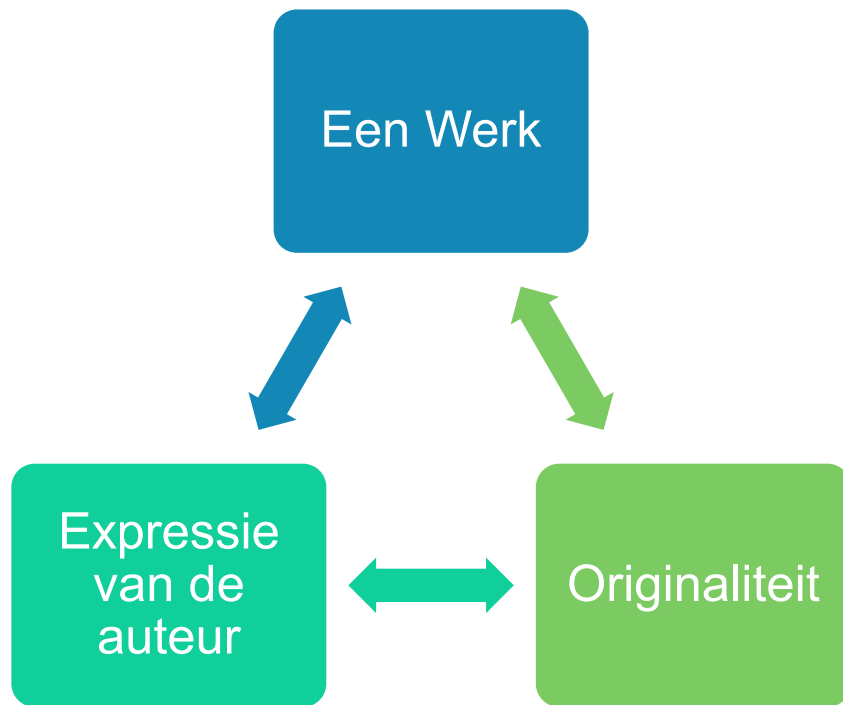
- Onvoorzichtig omgaan met persoonlijke gegevens bij gebruik van AI.
- Persoonsgegevens gebruiken voor andere dan overeengekomen doeleinden.
- Gebruik maken van geautomatiseerde besluitvorming zonder menselijke tussenkomst.

Hoe zit het met auteursrecht?

Elementen van auteursrechtelijk beschermde werken

- Intellectuele creatie van de auteur
- vrije en creatieve keuzes
- "persoonlijke touch"
- Een werk van leerkunde of kunst uitgedrukt in een concrete vorm
- Auteurschap vereist een fysiek persoon

=> AI-systeem kan nooit een auteur zijn !!

Elementen van auteursrechtelijk beschermde werken: de Monkey-selfie zaak

- Naruto v. Slater (VS, 2011–2018)
- Feiten: Makaak (*Naruto*) drukte zelf op de ontspanknop van fotograaf David Slaters camera → beroemde selfie. PETA klaagde namens de aap om auteursrechten te claimen.

Elementen van auteursrechtelijk beschermde werken: de Monkey-selfie zaak

- **Vraag: Kan een dier auteursrecht hebben?**
 - Oordeel: Nee. Alleen fysieke personen kunnen auteursrechten hebben.
- **Vraag 2: Kreeg de fotograaf auteursrecht?**
 - Oordeel: De fotograaf kreeg geen auteursrecht, omdat niet hij maar de aap de creatieve handeling (het nemen van de foto) verrichtte

=> Gevolg: Foto is rechteenvrij (public domain).

=> Belangrijk precedent in discussies rond AI en auteursrecht

Het AI output spectrum

AI-ondersteunde output

- Geen nieuw juridisch probleem
- Bescherming door auteursrecht als origineel werk in uitgedrukte vorm
- Auteurs: één of meer natuurlijke personen

AI- gegenereerde output

- AI kan geen auteur zijn
- Geen originaliteit - "eigen intellectuele creatie van de auteur"
- Alternatieven?

Het AI output spectrum

- Rechtspraak (bv. Beijing): output kan beschermd zijn als het vergelijkbaar is met fotografie.
- Zonder voldoende menselijke inbreng = géén auteursrecht (bv. Tsjechische case).

Input & Prompts – Beschermd?

- Sommige AI-gebruikers vinden dat hun prompts auteursrechtelijk beschermd moeten zijn.
- Dit is echter juridisch betwist en niet eenduidig
- Simpele prompts (bv. 'Maak een foto van een hond') zijn niet auteursrechtelijk beschermd.
- Enkel creatieve, originele prompts kunnen mogelijks bescherming genieten.
- Er is (nog) geen duidelijke rechtspraak hierover.
- Tip: documenteer creatieve keuzes bij complexe prompts.

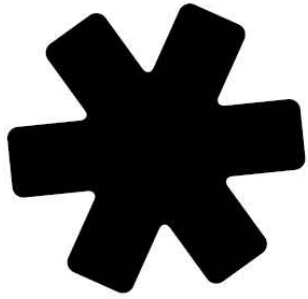

Wat nu met door Chat GPT gegenereerde teksten?

- Je gaat niet automatisch als auteur van de output gezien worden
- Algemene voorwaarden van OpenAI:
 - Overdracht aanspraken en belangen aan de gebruiker
 - Auteursrecht mogelijk?
 - Privaat gebruik: ok
 - Publiek gebruik: transparantieplicht

Transparantie

- Moet een lokaal bestuur aangeven dat zij tekst of foto's hebben gebruikt die gegenereerd zijn door of met behulp van AI?
 - Algemene zorgplicht
 - Transparantieverplichting bij teksten algemeen belang tenzij menselijke controle/redactionele verantwoordelijkheid
 - Aangeraden om bij de tekst of foto het AI systeem als bron te vermelden
 - Wat zegt de AI Act?
 - Aanbieders en gebruikers van bepaalde AI-systemen moeten transparant zijn over het gebruik van AI, vooral bij interactie met mensen en bij het genereren of manipuleren van content zoals deepfakes, met enkele uitzonderingen voor wettelijk toegestane toepassingen.

**Waarom is een AI-beleid
belangrijk?**

Waarom? Daarom!

- **Geen beleid in een vacuüm!**
 - Gedragen door medewerkers
- **Duidelijke richtlijnen**
 - Welke systemen wel, welke niet?
 - De ene AI is de andere niet
 - Voorbeelden gebruik
 - Zo concreet mogelijk
- **Training en ondersteuning**
- **Up-to-date houden**

• **AI-beleid opstellen? Check eerst de spelregels van de tool**

▪ **Het ene AI-systeem ≠ het andere AI-systeem**

- Gebruiksvoorwaarden ≠ voorwaarden voor professioneel gebruik
- Eigenaarschap
 - Input
 - Output
- Grenzen verantwoordelijkheid AI
- Training van het AI-systeem
 - Opt-out mogelijk?
- Gebruik van input
 - Worden gegevens geïndexeerd?
 - Worden gegevens gebruikt voor commerciële doeleinden?

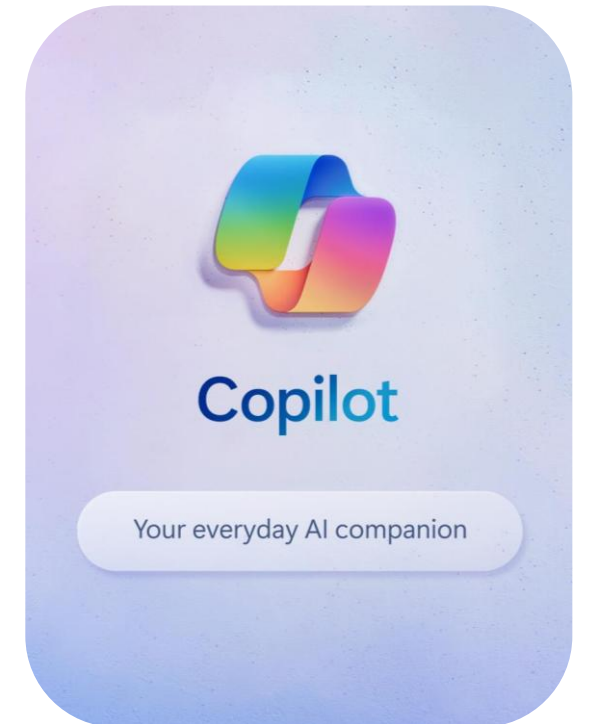
”

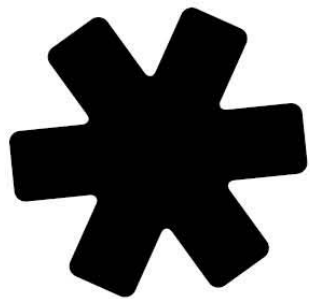
Een AI-beleid: de vangrails op de digitale snelweg, zodat we niet allemaal eindigen als gekke algoritmen in een virtuele botsauto. Laat ons wat AI-mindfulness aan de mix toevoegen!

”

**AI zonder beleid is als een robot zonder instructies;
een garantie voor chaos in de digitale danszaal!**

Amai, hoe nu verder?

Het is even heel veel informatie

- Laat het even bezinken
- Stel gerust vragen
 - Info@vera.be
 - Security@vera.be
- Samen zoeken we naar hoe het wél kan

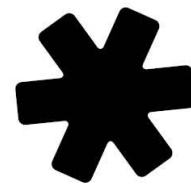

Vragen?

Bedankt!

**PIVO
VLAAMS-BRABANT**